

Ansattes innflytelse synker

I alle sektorer opplever ansatte å ha mindre innflytelse på arbeidsplassen i dag enn for sju år siden, viser ny rapport.

Medbestemmelsesbarometeret 2016 som er utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI), viser endringer i ansattes opplevelse av medvirkning og medbestemmelse.

Hovedfunnet viser at ansatte oppgir å ha svakere innflytelse på arbeidsplassen, og flere av funnene tyder på at den norske modellen er under press.

Mens 89 prosent i 2009 svarte at de hadde stor grad av innflytelse på egen arbeidssituasjon, svarer nå kun 77 prosent det samme.

Mer autoritært arbeidsliv

Ansatte i helsevesenet, i pleie og omsorg og i offentlig tjenesteyting generelt har betydelig lavere innflytelse på organiseringen av arbeidet enn andre. Kun 18 prosent opplever at de har stor innflytelse, et mål som inkluderer innflytelse på arbeidstid, arbeidstempo og bruken av ressurser for å utføre arbeidet.

– Det kan se ut til at lederne i sykehus har mistet troen på den norske modellen. Vi ansatte tas inn i prosesser på arbeidsplassen for sent og det oppleves ofte som «proforma», sier Christian Grimsgaard i Legeforeningens sentralstyre.

Ledere med personalansvar oppfatter i størst grad at deres egen innflytelse er redusert. I 2009 lå denne på 95 prosent, mens den i 2016 lå på 81 prosent.

Sterkere styring – ikke mer effektivt

Undersøkelsen ser også på forholdet mellom styringsform på arbeidsplassen og opplevd

innflytelse og effektivitet. Nye styringsmodeller har de senere årene gjort sitt inntog i norsk arbeidsliv, blant annet det som ofte refereres til som «hard HR».

– Ved OUS har vi gått fra to-tre ledernivåer til seks ledernivåer. Vi er konsolidert i store enheter og vi ser en mye sterkere resultatstyring enn for 10–15 år siden, sier Grimsgaard.

De nye styringsformene innføres ofte med formål om å skape mer effektive og velorganiserte arbeidsplasser. Rapporten viser derimot at ansatte på arbeidsplasser som i stor grad preges av standardisering og kon-

«Det kan se ut til at lederne i sykehus har mistet troen på den norske modellen»

Christian Grimsgaard

troll eller lojalitet og underkastelse erfarer en lav grad av effektivitet, uklare organisasjonsstrukturer og svake resultater. Styringsformer basert på medvirkning og medbestemmelse henger positivt sammen med de samme resultatmålene.

Styrke i å stå sammen

– Nå er det viktig med en samlet arbeidstakerside for å vise at det å sette folk inn i et excel-ark og få dem til å yte maks ikke er det mest effektive systemet, sier Grimsgaard og legger til:

– Vi så viktigheten av å stå sammen og yte motstand under Akademikernes streik i høst, det tror jeg vil være veldig viktig også fremover.

Medbestemmelsesbarometeret 2016 er gjennomført på oppdrag fra Politiets Fellesforbund, Den norske legeforening, Forskerforbundet, Forbundet for ledere og teknisk personale, SAFE og Lederne. Det er tilgjengelig på www.afi.no

Julie Kalveland

julie.kalveland@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling

Derfor er jeg lege...

Samtale og samvær som medisin



Foto: Trond Isaksen

Jo, det mener jeg at jeg vet: hvorfor jeg er lege. Vi lager fortellinger om oss selv, gjerne litt forenklete.

Min er omtrent slik: Oppvokst i Østerdalen som eneste barn av to foreldre uten særlig formell utdanning. Min generasjon fikk i gave den store klassereisen som ble skapt av velferdsstaten. Som arbeidsom på skolen ble det bare ett valg: lege. Det var lege min far gjerne skulle ha blitt. Å skulle bli lege opplevdes slett ikke som et press. Det var snarere en selvfølgelighet, en opplagt tilbakebetaling.

I min fortelling om mitt legeliv tenker jeg at mine foreldre hver for seg har ledet meg i forskjellige retninger. Min mor pekte innover, mot sinnet. Hun slet psykisk i all den tid jeg kjente henne. Jeg lærte tidlig, kanskje litt vel tidlig, at mennesket er grenseløst interessant, men komplisert. Og det kan romme mye smerte og mørke. Min far pekte den motsatte veien, mot noe lysere. Hans retning var utover mot samfunnet. Han var handlingens mann, voldsomt sosialt engasjert, og en hel dugnad i seg selv. Han trodde på å reparere det som var skadet.

På gymnaset åpnet den store verden seg, med politikken, litteraturen og filmene. Da fulgte en ny selvfølgelighet: psykiatrien. Det er et utrolig fag, på godt og vondt. På sitt dårligste krenker og skader psykiatrien mennesker. På sitt beste er det humanistisk legepraksis som rommer innsikter fra mange disipliner. Jeg trives godt med å lese og tenke på tvers mellom naturvitenskap, psykologi, samfunnsfag, filosofi og kunst.

Aller best trives jeg i de psykoterapeutiske rommene. Det er underkommunisert i vår medisinske kultur at samtale og samvær faktisk kan gjøre folk friske fra dødelige lidelser.

Finn Skårderud

Psykiater, professor, forfatter og direktør ved Villa Sult.

Se videointervju her:
legeforeningen.no/derfor



SVAKERE INNFLYTELSE: Ansatte tas for sent inn i prosesser, mener Christian Grimsgaard.
Foto: Thomas Barstad Eckhoff